

valget, og hvad da i Rigsdagens to Afdelinger? Saaledes mener jeg, at dette Lovforslag gaar i Sigkisten aldeles ligesom dets Brødre have gjort i 20 Aar. Jeg tror desuagtet ikke, at den ærede Minister vil trække Spørgsømler paa i den Anledning, thi han har jo i Virkeligheden sin geistlige Lønningsfond. Folkethinget har jo været saa kristelig humant helt at give ham Haand og Hals til at skjære Præstefaldsindtægterne i Stykker og lægge dem hen under Stiftsmidlerne, og hvad skulde saa Ministeren, som attraar Raadighed over Geistlighedens Indtægter, kunne ønske sig mere; han sidder i Virkeligheden i dette Stykke, tillad mig at bruge et geistligt Udtryk, som en Bisop i en Gaaserede. Jeg skulde gjerne være med til at jage ham bort af denne Rede saafnart som muligt, men jeg tror ikke, at Diebliffet dertil endnu er kommet. Jeg har kun mit lille Vn-dringsforslag om denne Smaarebsef, som jo skulde have været affaffet allerede for flere Aarhundreder siden. Allerede Christian den 3die var saa stikkelig at forbyde Præsterne at tage den, og det har jo ogsaa holdt sig de fleste Steder. Men alligevel er der jo nogle Steder, hvor denne Rebsf — saaledes kalder Christian den 5te det, og det er i Grunden et mere betegnende Udtryk end Smaarebsef — er kommen i Gang igjen. Jeg veed ikke den ærede Ministers Mening om denne Sag, men jeg har set andetsteds, at naar Geistlighedens Indtægter have været under Om-gjørelse, har man affaffet Lienden. Man har ikke blot affaffet saadanne bekværlige Smaatiender og Smaafatter som de, der egentlig omhandles i mit Forslag, men man har affaffet Lienden. En Mand, som jo er bekjendt for at have stillet sig paa en ganske god Fod baade med sin Geistlighed og med Paven, er Napoleon den 1ste, men affaffede han ikke Lienden? Og det Første, som Restaurationen begyndte paa, var at forsøge paa at skaffe Geistligheden sin Liende igjen. Saaledes gif det i et Land, hvor man dog var under Paven's Herredømme. Jeg tror derfor, at det ikke er saa galt at tage Liendespørgsmaalet med som integrerende Del af Spørgsmaalet om Geistlighedens Lønningsystem. Jeg tror, at fra det Diebliff Lienden — det være nu Korn-tienden eller Smaarebsefstienden eller blot Smaarebsef — gaar ind i Statskassen, bliver det til en Stat. Saa fiffte disse Afgifter og Oppebørseler

Karakter; de gaa fra Embedsindtægter over til at blive Statsindtægter, og det giver dem en helt anden Karakter. Før vare de kun Sogneindtægter, men nu blive de i Virkeligheden Statsindtægter. Dersom vi nu tænke os, at vi fik Geistligheden paa fast Lønning, som saa ikke Lienderne op paa Indtægtsfiden i Finansloven? Skulde de staa under Kultusministeriet? Skulde de ikke under den samme Paragraf paa Indtægtsfiden af Finansloven, hvor de overtagne Bispetiender staa? Det forekommer mig. Jeg kan nemlig ikke tro Andet end, at disse Indtægter skulle gaa ind gennem Amtsforvalterne, og skulle da Amtsforvalterne staa under Kultusministeren? Skulde de være hans Statteoptrævere? Skulde han opkræve den Stat af Korn-tiende og andre Smaatiender? Det kan jeg dog virkelig ikke tro er Meningen. Jeg siger derfor, at, naar den Reform indtræder, som er Grundlaget for eller Hensigten med dette Forslag, bliver Lienden omgjort til at blive en Statsindtægt og en Statskat. Paa en Tid, da det hele Stattevesen trænger til Reform — dette har jo dog været anerkjendt her i Rigsdagen allerede i mange Aar — forekommer det mig, at man ved Præstefaldets forandrede Lønning gjør Ret i at prøve, om man ikke idetmindste kan afskaffe nogle af de Præstefatter, som egentlig ere opstaaede ved Misbrug eller i alt Fald som fra frivillige Afgifter ved injuria temporum eller Tidernes Misbrug ere gaaede over til at blive tvungne Paalæg. Det er derfor har jeg taget dette Spørgsmaal med, slet ikke fordi jeg venter, at det skal gaa igjennem her i Thinget, men fordi jeg tror, at det er bedst at have ogsaa dette Spørgsmaal paa Dagsordenen, naar man virkelig engang naaer derhen, at man kan faae en fornuftig Lov ud om Præsternes Lønning og om Forholdet mellem Staten og Geistligheden. — Den ærede Forslagsstiller's Betragtning om Lønningsfonden kan jeg ikke tiltræde. Jeg tror, at Lønningsfonden er grundet paa den Betragtning, at Staten ikke har fuld Eiendomsret over Geistlighedens Indtægter, og det tror jeg er en feil Betragtningssmaade. Jeg mener, at paa samme Maade som Geistligheden har oppebaaret sine Indtægter som Lønning og som tgl. ansat og uden at udgjøre noget egentlig geistligt Hierarki og uden at have andet Overhoved end Kongen, paa samme Maade blive Indtægterne at